

MAGYAR AFRIKA TÁRSASÁG
AFRICAN–HUNGARIAN UNION

AHU MAGYAR AFRIKA–TUDÁS TÁR
AHU HUNGARIAN AFRICA–KNOWLEDGE DATABASE

ZSIFKÓ, Mariann

Az EU és Afrika kapcsolatrendszerének formálódása az Afrikai Unió létrejöttével / Formation of the relationship between the EU and Africa with the establishment of the African Union

Eredeti közlés /Original publication:

Hadtudományi Szemle, 2013, Budapest, 6. évf., 4. szám, 155–160. old.

Elektronikus újraközlés/Electronic republication:

AHU MAGYAR AFRIKA–TUDÁS TÁR – 000.002.754

Dátum/Date: 2018. március / March

filename: zsifko_2013_EU-Afrika

Ezt az információt közlésre előkészítette

/This information prepared for publication by:

B. WALLNER, Erika és/and BIERNACZKY, Szilárd

Hivatkozás erre a dokumentumra/Cite this document:

ZSIFKÓ, Mariann: Az EU és Afrika kapcsolatrendszerének formálódása az Afrikai Unió létrejöttével / Formation of the relationship between the EU and Africa with the establishment of the African Union, *AHU MATT*, 2018, **pp. 1–13. old.**, No. 000.002.754, <http://afrikatudastar.hu>

Eredeti forrás megtalálható/The original source is available:

Közkönyvtárakban / In public libraries

Kulcsszavak/Key words

Magyar Afrika-kutatás, az előzmények, a kairói csúcstalálkozó, az Európai Unió Afrika-stratégiájának sarokpontjai, a liszaboni csúc és az EU–Afrika közös stratégia, csúcstalálkozó Tripoliban, összegzés

African studies in Hungary, antecedents, the Cairo Summit, the cornerstones of the European Union's Africa Strategy, the Lisbon Summit and the EU–Africa Joint Strategy, Summit in Tripoli, a summary

AZ ELSŐ MAGYAR, SZABAD FELHASZNÁLÁSÚ, ELEKTRONIKUS,
ÁGAZATI SZAKMAI KÖNYV-, TANULMÁNY-, CIKK- DOKUMEN-
TUM- és ADAT-TÁR/THE FIRST HUNGARIAN FREE ELECTRONIC
SECTORAL PROFESSIONAL DATABASE FOR BOOKS, STUDIES,
COMMUNICATIONS, DOCUMENTS AND INFORMATIONS

* magyar és idegen – angol, francia, német, orosz, spanyol, olasz és szükség szerint más – nyelveken készült publikációk elektronikus könyvtára/
writings in Hungarian and foreign – English, French, German, Russian,
Spanish, Italian and other – languages

* az adattárban elhelyezett tartalmak szabad megközelítésűek, de olvasásuk vagy letöltésük regisztrációhoz kötött/the materials in the database are free but access or downloading are subject to registration

* Az Afrikai Magyar Egyesület non-profit civil szervezet, amely az oktatók, kutatók, diákok és érdeklődők számára hozta létre ezt az elektronikus adattári szolgáltatását, amelynek célja kettős, mindenekelőtt sokoldalú és gazdag anyagú ismeretekkel elősegíteni a magyar afrikanisztikai kutatásokat, illetve ismeret-igényt, másrészt feltárni az afrikai témájú hazai publikációs tevékenységet teljes dimenziójában a kezdetektől máig./The African-Hungarian Union is a non-profit organisation that has created this electronic database for lecturers, researchers, students and for those interested. The purpose of this database is twofold; on the one hand, we want to enrich the research of Hungarian Africa studies with versatile and plentiful information, on the other hand, we are planning to discover Hungarian publications with African themes in its entirety from the beginning until the present day.

AZ EU ÉS AFRIKA KAPCSOLATRENDSZERÉNEK FORMÁLÓDÁSA AZ AFRIKAI UNIÓ LÉTREJÖTTÉVEL

ZSIFKÓ Mariann

(*Hadtudományi Szemle*, 2013, Budapest, 6. évf., 4. szám, 155–160. old.)

Az európai integráció már közel fél évszázados múltat tekintett vissza, amikor a szomszédos földrész vezető államfői a korábbi kezdeményezések talaján az afrikai béke és fejlődés jegyében egy új regionális pánafrikai szervezetet hívtak életre Afrikai Unió (AU) néven. A 2002-ben létrejött és egy kivétellel valamennyi afrikai államot tömörítő nemzetközi szervezet célkitűzése egy egységes afrikai kontinens a tagállamok közötti politikai és gazdasági integrációja mentén. Ennek jegyében az európai integrációs folyamat egyrészt modellként szolgál, másrészt az Európai Unió (EU) a kezdetektől az egyik legjelentősebb partnere, és támogatója a fiatal szervezetnek. Ily módon az elmúlt tíz évben az Uniók közötti kapcsolatrendszer kiépítése és intézményesülése, ha nem is zökkenőmentesen, de mindenképpen meghatározóan jelent meg a szervezetek és tagállamaik külkapcsolataiban. A jövőben pedig a két fél saját és közös érdekei, legyenek azok gazdasági vagy politikai (biztonságpolitikai) színezetűek, egyértelműen a politikai dialógus elmélyítése és a kapcsolatok intenzitásának fokozása irányába hatnak.

Bevezetés

Az európai államok és az afrikai és tengerentúli területek kapcsolatait az évszázadokat felölelő, egyoldalúnak nevezhető kapcsolatok, a gyarmatrendszer, majd egyfajta gyámsági rendszer jellemezte a 20. század közepéig. Ekkor, ahogy az afrikai államok sorra elnyerték függetlenségüket, ugyan többnyire Európa által megrajzolt határvonalala-

kon belül, és erős koloniális örökség mellett, de megkezdték saját politikai gazdasági rendszereik kiépítését. Ezzel párhuzamosan pedig az új független államok felismerték az egymással való együttműködés szükségességét is, *Afrikai Egységszervezet* (AESZ)¹ elnevezés alatt létrehozva saját regionális szervezetüket, azzal a céllal, hogy öröködjön a tagok szuverenitása és területi integritásuk védelme felett, valamint elősegítse és gyorsítsa a gyarmatosítás maradványainak felszámolását, és az apartheid-rendszer eltörlését. A szervezet sikertelenségét okozó politikai egység hiánya és az alapokat aláásó gazdasági erőtlenség mellett nem lehet megfelelni a gyarmati örökséget jelentő viszonyokat tovább rontó diktatórikus rezsimek önpusztító és fegyveres konfliktusokkal, háborúkkal fenyegető, abba torkolló magatartásáról. Mindezek a szervezet részéről, különösen a '90-es években kitört vagy súlyosbodó válságok (Szudán, Burundi, Ruanda, Szomália, Kongó stb.) kezelésére való alkalmatlanság okán gyakorolt önkritika formájában a szervezet teljes megújítását, és az afrikai kontinens integrációs folyamatainak új alapokra helyezését kívánták egy teljesen új szervezet, az Afrikai Unió létrehozása formájában.²

Mindeközben az EU (és jogelődje) külkapcsolati rendszerén, releváns uniós politikáin és azok eszközein keresztül létesít kapcsolatot az afrikai államokkal és regionális szervezeteikkel. Ezek egyik legfontosabbika maga a közös kül - és biztonságpolitika, amely egymagában is hatalmas struktúrával rendelkezik, és az afrikai államok mindegyikét, valamint szervezeteiket is megcélozza. Másrésről, lévén az afrikai államok többsége a fejlődő, és egyúttal fejlesztendő országok kategóriájaként jelentkezik Európa – és a nemzetközi közösség – számára, a közösségi fejlesztési politika jelentőségét szükséges hangsúlyozni. Ezen belül az EU a 2000-ben létrehozott Cotonou-i Megállapodás keretében a karibi és csendes-óceáni államok mellett nagyszámú afrikai állammal (gyűjtőnéven AKCS-államok) kötött fejlesztési együttműködési megállapodást két évtized távlatára, ezzel is hozzájárulva az ENSZ által meghirdetett Millenniumi Fejlesztési Célok (MFC)³ meg-

¹ Organization for African Unity.

² Besenyő János: Az Afrikai Készenléti Erők, *Honvédségi Szemle*, 64. évfolyam, 1. szám, 2010. január, 7–10. old.

³ Az ENSZ 2000. évi millenniumi csúcstalálkozóján írták alá a résztvevők a globális fejlesztés 2015. évig szóló programját nyolc fő témakör köré csoportosítva, elsődlegesen a szegénység csökkentésének céljával. Forrás: www.un.org/millenniumgoals

valósulásához. Az észak-afrikai államok vonatkozásában a fenti mellett az európai szomszédságpolitika keretében a mediterrán országokkal létrehozott partnerségi kapcsolat – „Unió a mediterrán térségért” – meghatározó.

Az AU megjelenésével természetesen az EU és az afrikai országok fenti viszonyai és kapcsolatai nem értékelték át automatikusan, azonban a kontinentális szervezet megjelenése az EU viszonyrendszerét kitágította. Az EU egyes afrikai államokkal és létező regionális szervezetekkel működő kapcsolatai egy új dimenzióval bővültek, mint egy ernyőt alkotva a két kontinens fölött, összesen mintegy 80 tagországot képviselve.

A két Unió közötti kapcsolatok pedig az afrikai kontinensnek európai szemszögből történő felértékelődésével és az AU fejlődésével a párhuzamosan a kezdetektől egyre erősödtek, és a két szervezet együttműködésével egy európai Afrika-stratégiától eljutottak egy közös EU-Afrika stratégiáig.

Az előzmények, a kairói csúcstalálkozó

Az Európai Unió és Afrika közötti *első történelmi csúcstalálkozóra Kairóban* került sor 2000 áprilisában, amelyen elindítottak egy EU és Afrika közötti *strukturáltabb politikai párbeszédet*, többek között a vezető hivatalnokok és a miniszterek rendszeres találkozóin révén.

Az Európai Unió és Afrika közötti addigi hagyományos kapcsolatok *két regionális csoport*, az AKCS-országokhoz tartozó afrikai államok, és a Földközi-tenger partján elhelyezkedő afrikai országok részvételével, elkülönülten folytak. Az új évezred elején azonban az Európai Unió új párbeszédet kezdeményezett Afrikával, hogy a meglévő intézkedések meg- erősítését célzó, átfogó *partnerséget* alakítson ki a kontinens egészével. Meg kell jegyezni, a kontinentális kapcsolatok mellett, azokat kiegészítve és erősítve az EU több esetben régiós, vagy egyes államokat érintő partnerségeket is létrehozott eltérő vagy speciális érdekek mentén.⁴

Ennek részeként megalkottak egy *Cselekvési Tervet*, amely *hat átfogó területre* helyezi a hangsúlyt, többek között gazdasági, kereske-

⁴ Lásd a Dél-afrikai Köztársasággal, a Zöld-foki Köztársasággal, vagy az Észak-Afrikával létrehozott újabb keletű partnerséget.

delmi fejlesztés, a biztonsági helyzet, és a szegénység felszámolására irányuló fejlesztés, a jó kormányzás és demokratikus elvek tisztelete körében.⁵ Ezeken belül nyolc szűkebb cselekvési területet határoztak meg, mint a konfliktusok megelőzése és rendezése; regionális együttműködés és integráció; környezetvédelem; fertőző betegségek elleni küzdelem; élelmezésbiztonság; az emberi jogok és a demokrácia; az elloptott vagy illegálisan exportált kulturális javak visszaszolgáltatása; és Afrika külső adósságának kezelése.⁶

A két fél – az EU és a közben átalakult afrikai regionális intézményrendszert 2002-től képviselő Afrikai Unió – különböző szinteken rendszeres találkozókat tart a cselekvési terv végrehajtásának nyomon követése érdekében. Ennek három fő színtere: az állam-, illetve kormányfők csúcstalálkozói, a csúcstalálkozók közötti időszakban tartott miniszteri találkozók, valamint a két régiót képviselő szakértői csoportok találkozói.

Az Európai Unió és Afrika közötti párbeszédéről 2003 júliusában közzétett bizottsági közlemény a felek közti párbeszéd újraindítását, és az intézményi kapcsolatok szorosabbra fűzését javasolta az afrikai kontinens politikai természetű, illetve fejlesztéssel kapcsolatos problémáinak megoldása érdekében. Az AU Maputói csúcstalálkozóján felmerült igényre reagálva az Európai Unió Tanácsa 2003 decemberében határozott az *afrikai békefenntartási mechanizmusnak*⁷ az Európai Fejlesztési Alap (EFA) finanszírozásával történő létrehozásáról, amely

⁵ Forrás: http://www.iss.co.za/af/regorg/unity_to_union/pdfs/au/afreurplan-00.pdf (letöltés: 2013. május 5.)

⁶ A Világbank 1996-ban életre hívott, a súlyosan eladósodott szegény országokra (Heavily Indebted Poor Countries, HIPC) irányuló kezdeményezése különösen nagymértékben érinti az afrikai országokat: a programban szereplő 39 ország közül 36 a szubszaharai térségből kerül ki. Forrás: <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/TOPICS/EXTDEBTDEPT/0,,contentMDK:20260411~menuPK:4876220~pagePK:64166689~piPK:64166646~theSitePK:469043,00.html> (letöltés: 2013. január 13.)

⁷ EU-Afrika béke és biztonsági partnerség keretében az afrikai béke és biztonság támogatására hozták létre 2004-ben az afrikai vezetők 2003-as maputói kérése szerint. Három fő területe a kapacitásbővítés, a békétámogató műveletek és a korai reagáló mechanizmus fejlesztése. Forrás: http://ec.europa.eu/europeaid/where/acp/regional-cooperation/peace/index_en.htm (letöltés: 2013. május 4.)

az Afrikai Unió, az afrikai regionális szervezetek és a nemzetközi közösség (EU, az ENSZ stb.) együttműködését feltételezi.⁸

A folyamat előrehaladtával az EU kötelezettséget vállalt arra, hogy 2010-ig évente 20 milliárd euróval növelje a hivatalos *fejlesztési támogatás* összegét, amelynek felét Afrikának kellett juttatni. Az Európai Unió világszinten *Afrika legnagyobb adományozójának* számít, mégis szükség volt a közösségi finanszírozás jelentős emelésére. 2005 júniusában az Unió vállalta, hogy a Közösség egészében a hivatalos támogatás arányát 2010-ig a bruttó nemzeti jövedelem (GNI) 0,56%-ára, 2015-ig pedig 0,7%-ára emeli. A tízedik Európai Fejlesztési Alap (EFA)⁹ keretéből Afrika szubszaharai része számára mintegy évi 4 milliárd euró állt rendelkezésre.

Az AU–EU közös bizottsági ülésén 2005 októberében a Bizottság (EU) elfogadta az *EU Afrikával kapcsolatos stratégiájáról*¹⁰ szóló közleményt, amelyet az Európai Tanács 2005 decemberében hagyott jóvá. A stratégia a *belső uniós politikai koherencia* megerősödését, a Bizottság és a tagállamok Afrikával kapcsolatos politikáinak összehangolását, és a Millenniumi Fejlesztési Célok¹¹ elérésére tett (afrikai) erőfeszítések *együttes cselekvési keretben* történő támogatását határozta meg.

Az Európai Unió Afrika-stratégiájának sarokpontjai

— Az EU növeli *támogatásait* a millenniumi fejlesztési célok megvalósításának előfeltételeként azonosított területeken: a *béke, a*

⁸ Besenyő János: Az Afrikai konfliktusok és kezelésük sajátosságai, a békefenntartó műveletek során szerzett tapasztalatok, *Felderítő Szemle*, VII. évf., 3. szám, 5–15. old

⁹ European Development Fund, EDF. Az EFA a Közösség első számú, együttműködést támogató eszköze az AKCS-államok, valamint a tengerentúli országok és területek (TOT) fejlesztésére. Létrehozásáról az 1957-es Római Szerződés rendelkezett, eredetileg annak érdekében, hogy a Közösség az akkor még kolonizált, illetve bizonyos tagállamokhoz történelmi szálakkal kötődő afrikai országok számára műszaki és pénzügyi segítséget nyújtson.

¹⁰ *Az EU Afrika-stratégiája: európai–afrikai egyezmény Afrika fejlődésének gyorsításáért* című EU bizottsági közleménye. Forrás: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52005DC0489:HU:NOT>

¹¹ Forrás: http://europa.eu/legislation_summaries/development/general_development_framework/r12533_hu.htm (letöltés: 2013. május 11.)

biztonság és a felelősségteljes kormányzás terén, amelyek alapfeltételei a gazdasági növekedésnek, valamint a társadalmi és a környezeti kohézióknak megteremtésének.

— Kiemelten támogatja az *afrikai béke és a biztonság előmozdítását* a tevékenységek széles skáláján keresztül,

az *afrikai békeműveletektől a konfliktus megelőzést* célzó átfogó megközelítésig. További célok között szerepel az együttműködés a terrorizmus és a tömegpusztító fegyverek terjedése elleni küzdelemben, a leszerelés és lefegyverzés, valamint a veteránok reintegrációjára vonatkozó regionális és nemzeti stratégiák támogatása.

— A *felelősségteljes (jó) kormányzás* megteremtése, valamint az emberi jogok és demokratikus értékek védelme érdekében az EU hozzájárul a központi intézmények felállításához.

— A *szegénység hatékony csökkentése* terén az Unió a makrogazdasági stabilitás támogatásával és az integrált regionális piacok létrehozásának elősegítésével ösztönzi a *gyors és diverzifikált gazdasági növekedést* Afrikában.

— A kontinens nagy részére jellemző mélyszegénység¹² felszámolása a *legsérülékenyebb rétegek szociális védelmét is magában foglalja*, az EU ennek jegyében támogatja az *oktatást*, a *vízhez és megfelelő higiéniai körülményekhez*, az *alapvető egészségügyi szolgáltatásokhoz és az energiához való hozzájutást*.

— A bevándorlási és menekültügyi politika részeként az EU különös figyelmet fordít a *foglalkoztatáspolitikának*, és a kulturális sokszínűség támogatásának.

— A *biodiverzitás megőrzésére*, az éghajlatváltozás negatív hatásainak csökkentése az afrikai kontinens egyedülálló és sajátos természeti környezetét, mint önmagában megtestesülő értéket célozza megőrizni.

Ezt követően 2005 decemberében az ötödik, bamakói EU–Afrika miniszteri találkozón a résztvevők elérkezettnek látták az időt a partnerségi kapcsolatok magasabb szintre emelésének: célul tűzték ki egy *közös EU-Afrika stratégia* megalkotását, amely meghaladja az egyol-

¹² A Nemzetközi Valutaalapnak az országok egy főre jutó éves GDP összehasonlítása 2009–2010–2011 években mutatja, hogy a legszegényebb országok előfordulása az afrikai kontinensen kiugró. Forrás: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2012/01/weodata/weorept.aspx?sy=2009&ey=2011&sort=country&ds=%2C&br=1&c=512%2C941%2C914%2C446%2C612%2C666%2C6> (letöltés: 2013. május 20.)

dalú fejlesztési politikákat a kapcsolatok előterébe helyező megközelítést, és a kölcsönösségen alapuló, valódi partnerségi kapcsolatok irányába mutat.

A felek fentiekre irányuló szándékát az Európai Tanács 2006. decemberi ülésén, az AU pedig 2007. januári csúcstalálkozóján erősítette meg. Ezt követően májusban az EU és Afrika közötti nyolcadik miniszteri trojka (Brüsszel) jóváhagyta a közös stratégia nagy irányvonalait, majd a véglegesített stratégiát a 2007. decemberi *lisszaboni második EU–Afrika csúcstalálkozón* fogadták el résztvevők.

A lisszaboni csúcs és az EU–Afrika közös stratégia

Két évvel az Európai Unió Afrika-stratégiájának (2005) elfogadása után, annak mérlegét megvonva a felek Lisszabonban a kapcsolatrendszer továbbfejlesztéséről döntöttek, és újraértelmezvén partnerséget, az Afrika-stratégiát az EU és Afrika közötti *stratégiai partnerségi kapcsolat* szintjére emelték.¹³

Az 53 afrikai ország és 27 EU-tagállam állam- és kormányfője aláírta az EU és Afrika, értékekről, közös érdekekről és stratégiai célkitűzésekről szóló *Lisszaboni Nyilatkozatát*, továbbá elfogadtak egy közös stratégiát és 2008–2011 évekre szóló első cselekvési tervet. Ezek négy fő politikai célkitűzése: a *partnerség megerősítése* a felek egyenlősége mentén; a béke és biztonság, a jó kormányzás és az emberi jogok, a kereskedelmi, regionális és kontinentális integráció és fejlesztési kérdés további előmozdítása Afrikában; a globális kihívásokra adott közös válasz; és az emberközpontú partnerség előmozdítása.

A stratégiához mellékelte, az első három évre vonatkozó *cselekvési tervben* (2008–2010) öt közös kezdeményezés született kiemelten fontos területeken:

— *Energiaügyi partnerség*, amely célja az addigi párbeszéd megerősítése (meglévő eszközök felhasználásával azok kiegészítése) főként az energiaforrásokhoz való hozzáférés, és az energiabiztonság témájában. Ehhez kapcsolódik az energiaszektorba történő beruházások növelése és fejlesztések irányítása – különös tekintettel az olajból

¹³ Forrás: <http://europafrica.files.wordpress.com/2006/10/africa-eu-strategic-partnership.pdf> (letöltés: 2013. április 19.)

és gázból származó bevételek felhasználására –, többek között az éghajlatváltozásra való megfelelő reagálás részeként.

— *A partnerség az éghajlatváltozás területén* a katasztrófák kockázatának csökkentése, az erdőirtás megfékezése, a fejlődő országok globális szénpiacon való részvételének támogatása, a környezetbarát technológiák támogatása, és az éghajlatváltozás környezeti hatásainak hatékonyabb nyomon követése terén kívánja megerősíteni az EU és az AU közötti együttműködést.

— *A migráció, a mobilitás és a foglalkoztatás területén* működő partnerség keretében létrehozták az afrikai alapú *migrációs megfigyelőállomások hálózatát* kontinensen belüli és kontinensek közötti (Afrika-Európa) migrációra vonatkozó információk gyűjtése, elemzése céljából. A *mobilitás* kapcsán a partnerség törekszik arra, hogy erősítse a migrációval kapcsolatos afrikai információs és igazgatási kapacitásokat. Feladata, hogy *jobb afrikai munkahelyek* megteremtésével az afrikaiak számára valódi alternatívát biztosítson az Európába történő ki- vándorlás helyett.

— *Partnerség a demokratikus kormányzás területén* előmozdítja a közös érdekű kormányzási kérdésekről folytatott párbeszédet egy olyan fórum létrehozásával, amely a nemzeti kormányzati szervek mellett a regionális és helyi szervezeteket, valamint a nem állami szereplőket is összesíti.

— *Politikai és intézményi struktúra vonatkozásában* szükséges az EU és az AU intézményei közötti párbeszéd megerősítése, különösen az Európai Parlament és a Pán afrikai Parlament, illetve az Európai Bizottság és az AU Bizottsága között.

A beazonosított *stratégiai prioritások nyolc partnerségben* testesülnek meg, amelyek fejlődését a következő, 2010-es csúcstalálkozón értékelték. Ezek a partnerségek a következő területeket fedték le: béke és biztonság, demokratikus kormányzás és emberi jogok, kereskedelem és regionális integráció, a millenniumi fejlesztési célok megvalósítása, az energia, éghajlatváltozás, migráció, mobilitás és foglalkoztatás, valamint a tudomány, az információs társadalom és az úrkutatás témái.

Csúcstalálkozó Tripoliban

Líbia adott otthont 2010 novemberében az EU és Afrika következő, harmadik csúcstalálkozójának, amely új távlatokat kívánt nyitni a két földrész közötti együttműködésben. Az afrikai és európai uniós vezetők közös tervet fogadtak el a következő három évre a befektetéseket, a gazdasági növekedést és a munkahelyteremtést serkentő intézkedéseikről, tovább folytatták az MFC célok eléréséről szóló diskurzust, amelynek középpontjában a szegénység csökkentése és felszámolása áll. A fentiek a *Tripoli Deklarációban*,¹⁴ illetve a hozzá kapcsolódó *EU–AU második cselekvési tervben* (2011–2013)¹⁵ nyertek formát.

Összegzés

Az EU és afrikai partnerei Kairó, Lisszabon és Tripoli városokban megtartott csúcstalálkozóikon legmagasabb politikai szinten létrehozták, és a jövőre vonatkozó irányvonalak, koncepciók és tervek formájában kifejezték szándékukat és elkötelezettségüket a két kontinens és a két regionális nemzetközi szervezet kapcsolatait, partnerségét illetően. A folyamatok lassú indulása részben az afrikai fél, illetve egyes afrikai államok és az EU között húzódó nézeteltérések okán, másrésről mindkét fél „szerep keresésén” múlt. Az EU 2007-ben saját belső struktúráját is reformoknak vetette alá, hatékonyságát, demokratikus legitimitását, valamint egységes fellépését erősítette. Mindezek vonzatai, továbbá az EU-t folyamatosan jellemző bővítés kérdése és feladatai komoly erőpróbát jelentenek az európai államoknak. Mindeközben felismerve az afrikai kontinens erőforrásaiban rejlő lehetőséget és a globális kihívások kezelésének szükségességét, az EU igyekszik jelen lenni és meghatározó szereplőként fellépni az Afrikában. Ezalatt az AU a saját térfelén küzd komoly válságokkal és kihívásokkal, amelyet a tagállamai társadalmi és gazdasági problémái mellett a folyamatosan

¹⁴ P7_TA(2010)0482 Az Európai Parlament 2010. december 15-i állásfoglalása az Afrika és az EU közötti stratégiai partnerség jövőjéről a 3. EU–Afrika csúcstalálkozót követően Forrás: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:169E:0045:0049:HU:PDF> (letöltés: 2013. április 8.)

¹⁵ http://www.africa-eu-partnership.org/sites/default/files/doc_jaes_action_plan_2011_13_en.pdf (letöltés: 2013. április 8.)

felszínen lévő regionális politikai és biztonsági kihívásokat jelentenek. Ahhoz pedig, hogy reális esélye legyen a saját tagjai között felmerülő válságok és konfliktusok kezelésére és intézményrendszerének eredményes működtetésére, elsődlegesen a tagállamai lojalitását és egységét szükséges megteremtenie. Az EU eltökélten támogatja az AU-t és az afrikai országokat, de hogy önmaga jó modellként szolgál-e afrikai partnerszervezetének, az egyelőre erősen kétséges.

Kulcsszavak: EU, Afrikai Unió, partnerség, Afrika-stratégia, EU-Afrika közös stratégia

Keywords: EU, African Union, partnership, African strategy, Joint Africa-EU Strategy

Felhasznált irodalom

- 1) Besenyő János: Az Afrikai Készenléti Erők, *Honvédségi Szemle*, 64. évfolyam, 1. szám, 2010. január, 7–10. old.
- 2) Besenyő János: Az Afrikai konfliktusok és kezelésük sajátosságai, a békefenntartó műveletek során szerzett tapasztalatok, *Felderítő Szemle*, VII. évfolyam, 3. szám, 2008. szeptember (Magyar Köztársaság Katonai Felderítő Hivatal tudományos folyóirata), 5–15. old.
- 3) Horváth Zoltán: *Kézikönyv az Európai Unióról*, HVG–ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2007.
- 4) A Cotonouban 2000. június 23-án aláírt 2000/483/EK partnerségi megállapodás egyrészről az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok, másrészről az Európai Közösség és tagállamai között-
- 5) Az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés Egységes Szerkezetbe Foglalt Változata (Az Európai Unió Hivatalos Lapja C 83/47).
- 6) www.un.org/millenniumgoals
- 7) http://www.iss.co.za/af/regorg/unity_to_union/pdfs/au/afr-eurplan00.pdf
- 8) <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/TOPICS/EXT-DEBTDEPT/0,,contentMDK:20260411~menuPK:4876220~pagePK:64166689~piPK:64166646~theSitePK:469043,00.html>

- 9) http://ec.europa.eu/europeaid/where/acp/regional-cooperation/-peace/index_en.htm
- 10) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52005DC0489:HU:NOT>
- 11) http://europa.eu/legislation_summaries/development/general_development_framework/r12533_hu.htm
- 12) <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2012/01/weodata/weorept.aspx?sy=2009&ey=2011&sort=country&ds=%2C&br=1&c=512%2C941%2C914%2C446%2C612%2C666%2C6>
- 13) <http://europafrika.files.wordpress.com/2006/10/africa-eu-strategic-partnership.pdf>
- 14) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:-2012:169E:0045:0049:HU:PDF>
- 15) http://www.africa-eu-partnership.org/sites/default/files/doc_jaes_action_plan_2011_13_en.pdf

SHAPING OF THE EU-AFRICA RELATIONS BY ESTABLISHMENT OF THE AFRICAN UNION

Having a half century of history of the European integration, the heads of states of the neighbouring continent created a new pan-African regional organization on the ground of the earlier initiatives and in the spirit of African peace and development, which has been called the African Union (AU). The main objective of the international organization of all African states (except Morocco) is to create an integrated Africa based on political and economical integration among the Member States. Accordingly to this, the European integration process serves as a model, and the European Union (EU) has been the most important partner and supporter of the AU since the beginning. Thus, over the past decade building and institutionalization of the relations between the Unions turned up significantly in the external relations of the Member States and the organizations. In the future, own and common interests of both parties – being economic and political (security) issues – are expected to point towards further deepening and broadening of the relationship and the political dialogue.

MEGJELENT

AHU MATT Könyvek / Hagyományos Kultúrák a Modern Afrikában

sorozat új kötetei

FÜSSI NAGY Géza

Etnokulturális folyamatok Kelet-Afrikában. Összegyűjtött tanulmányok (posztumusz), szerk./ed. by BIERNACZKY Szilárd, 2017, 426 pp. (3) (csak online változatban)

B. WALLNER Erika szerk.

Afrikakutatás Magyarországon – első kötet (A 70 éves Biernaczky Szilárd Afrika Barátság Könyve), 2017, 640 old. (4) (nyomtatott és online változatban is)

BÚR Gábor

Afrika-történeti tanulmányok, 2011/2017, 349 old. (5) (nyomtatott és online változatban is)

KUN Tibor

Hazatérés a szülőföldre. Frankofón afrikai irodalmi tanulmányok és antológia, 2012/2017, 574 old. (8), (nyomtatott és online változatban is)

MARAN, René

Batuala. Igaz néger regény, ford./transl. by KUN Tibor, elő- és utószó KUN Tibor és/and BIERNACZKY Szilárd, 2013/2017, 216 pp. (15) (nyomtatott és online változatban is)

SENGHOR, Léopold Sédar

Amiben hiszek (Ce que je crois), ford.(Hung. transl. by KUN Tibor, elő- és utószó KUN Tibor és/and BIERNACZKY Szilárd, 2015/2017, 268 pp. (16) (nyomtatott és online változatban is)

PÉNZES Tímea

Ghána ölelésében (több mint úti beszámoló), 2017, 208 pp. (17) (csak online változatban)

BIERNACZKY Szilárd és B. WALLNER Erika szerk.

Magyar Afrika Tudástár. Egy elektronikus könyvtár születése, 2017, 352 pp. (18) (nyomtatott és online változatban is)

FERWAGNER, Péter Ákos

Történelem a Magreb országaiban. Összegyűjtött tanulmányok, 2017, 447 pp. (19) (csak online változatban)

BIERNACZKY Szilárd

Afrika Magyarországon – Magyarok Afrikáról. Tudománytörténeti vázlatok – 1. kötet, 2017, 529 pp. (20) (csak online változatban)

MUNDUS NOVUS KÖNYVEK Kft.

levelezés: 2010 Érd, Földmunkás utca 6.

email: info@munduspress.hu

A nyomtatott kiadványok a Kiadó email címén rendelhető meg

E-KÖNYV KATALÓGUS

(elektronikus könyveinket az **eKÖNYV Magyarország Kft.** forgalmazza, lásd alább)

A Mundus Magyar Egyetemi Kiadó 2010-ben megszűnt. Az újonnan megalakult Mundus Novus Könyvek Kft. új tevékenységbe fogott. A MMEK szerzői közül azonban többen hozzájárultak, hogy egykori kiadványaikat elektronikus könyv formájában újra közzé tegyék. Az új kiadó könyvlistájában ezért részben új művek, részben az 1994 és 2010 között papíron megjelentetett művek elektronikus újrakiadásai vegyesen szerepelnek.

Kérjük, katalógusunkat továbbítsa egyeteme vagy intézménye könyvtárának!

HOGYAN RENDELHETŐK MEG E-BOOK KIADVÁNYAINK?

KAPCSOLAT

eKönyv Magyarország Kft.

1086 Budapest, Dankó utca 4–8.

Telefon +36-1/323-3980

e-mail: ugyfelszolgalat@ekonyv.hu

www: <http://www.ekonyv.hu>

Hogyan vásároljunk e-könyveket a Kft. honlapján?

--- 1. Regisztráció

Mielőtt vásárolna az ekonyv.hu webáruházban, regisztrálnia kell.

--- 2. Vásárlás

Válassza ki a megvásárolni kívánt e-könyvet, majd tegye a kosárba. Ezután a kosarat megnyitva lehet kifizetni, majd letölteni és azonnal olvasni az e-könyvet. A vásárlás elve és folyamata ugyanaz, mint más webáruházakban.

Az alábbi módokon lehet fizetni:

Fizetés esetén a könyvek azonnal letölthetőek és olvashatóak. Az e-könyvek vásárlása és letöltése nagyon egyszerű folyamat, alig másfél percet vesz igénybe.

KIADVÁNYOK

PUBLICATIONS

KÖNYVEK IDEGEN NYELVEKEN

BOOKS IN FOREIGN LANGUAGES

ERDÉLYI István

Archaeological Expeditions in Mongolia, 2017, 278 old. 4800.- Ft (papíron: 2000, 261 old., 6800.- Ft)

SZALAY Károly

Der Statthalter des Satans (regény), 2015, 290 old., ára: 4800.- Ft (papíron: 1999, 290 old., ára: 4900.- Ft)

SZENTES Tamás

Comparative Theories and Methods of International and Development Economics (A Historical and Critical Survey) (World Economics 1), 2016, 462 old., ára: 5900.- Ft (csak e-könyv, papíralapú kiadás: Akadémiai Kiadó, 2003)

SZENTES Tamás

The Political Economy of Development, Globalization and System Transformation (World Economics 2), 2016, 439 old., ára: 5900.- Ft (csak e-könyv, papíralapú kiadás: Akadémiai Kiadó, 2003)

VOIGT Vilmos

Suggestions. Towards a Theory of Folklore (tanulmányok), 2017, 432 old., ára: 4800.- Ft (papíron: 1999, 409 old., ára: 6800.- Ft)

KÖNYVEK MAGYAR NYELVEN**BOOKS IN HUNGARIAN**

Afrika –kiadványok / Africa-publications

BIERNACZKY János

Frobenius-kommentárok. Megjegyzések Leo Frobenius 1933-ban megjelent Kulturgegeschichte Afrikas című műve magyar fordításához, 2002, 188

old. (Hagyományos Kultúrák a Modern Afrikában – 1) (csak nyomtatva),
ára: **elfogyott**

GUMAN István

Dogon mitológia és csillagászat, 2006, 200 old. (Hagyományos Kultúrák a Modern Afrikában – 2) (csak nyomtatva), ára: **elfogyott**

FÜSSI NAGY Géza

Etnokulturális folyamatok Kelet-Afrikában. Összegyűjtött tanulmányok, szerk. BIERNACZKY Szilárd, 2017, 434 old. (Hagyományos Kultúrák a Modern Afrikában – 3) (csak e-könyv) ára:- Ft.

B. WALLNER Erika szerk.

Afrikakutatás Magyarországon – első kötet. A 70 éves Biernaczky Szilárd Afrika Barátság Könyve, 2017, 621 old. (– 4), ára (ekönyv): 3400.- Ft., nyomtatott kiadvány: 4600.- Ft.

BÚR Gábor

Afrika-történeti tanulmányok, 2017, 349 old. (Hagyományos Kultúrák a Modern Afrikában – 5), ára: (e-könyv): 2500.- Ft (nyomtatott: 2011, 349 old. ára: 3600.- Ft)

KUN Tibor

Hazatérés a szülőföldre. Frankofón afrikai irodalmi tanulmányok és antológia, 2017, 574 old. (Hagyományos Kultúrák a Modern Afrikában – 8), ára: (e-könyv) 2800.- Ft (nyomtatott: 2012, 574 old., ára: 3900.- Ft)

MARAN, René

Batuala. Igaz néger regény, ford. KUN Tibor, elő- és utószó: KUN Tibor és BIERNACZKY Szilárd, javított és bővített, 2017, 208 old., (Hagyományos Kultúrák a Modern Afrikában 15) ára (e-könyv): 2200,- (nyomtatott: 2013, 161 old., ára: 3200.- Ft.)

SENGHOR, Léopold Sédar

Amiben hiszek (Ce que je crois), ford. KUN Tibor, elő- és utószó: KUN Tibor és BIERNACZKY Szilárd, javított és bővített, 2017, 246 old. (Hagyományos Kultúrák a Modern Afrikában – 16), ára (e-könyv): 2900.- (nyomtatott: 2013, 188 old., ára: 3900.- Ft)

PÉNZES Tímea – KÁDÁR István

Ghána ölelésében (több mint úti beszámoló), 2017, 208 old. (Hagyományos Kultúrák a Modern Afrikában – 17) (csak ekönyv), ára: 2900.- Ft

BIERNACZKY Szilárd – B. WALLNER Erika szerk.

Magyar Afrika Tudástár. Egy elektronikus könyvtár születése, 2017, 337 old. (– 18), ára (ekönyv): 2600.-Ft. nyomtatott kiadvány: 3800.- Ft.

FERWAGNER Péter Ákos

Történelem a Magreb országában. Összegejtött tanulmányok, 2017, 447 pp. (– 19) (csak e-könyv), ára: 3440.- Ft.

BIERNACZKY Szilárd

Afrika Magyarországon – Magyarok Afrikáról. Tudománytörténeti vázlatok – 1. kötet, 2017, (20) ára (csak ekönyv): 3680.- Ft.

Ethnologia (folyóirat), 2016/1–4. szám, elektronikus kiadás, 650 old., ára: 2900.- Ft, nyomtatott kiadvány: 3900.- Ft.

Más kiadványok / Other publications

BOZÓKI András – SÜKÖSD Miklós szerk.

Az anarchizmus klasszikusai, 2015, 531 old., ára: 3800.- Ft (papíron: 2009, 531 old. ára: 4900.- Ft)

ERDÉLYI István

A Magyar Honfoglalás és előzményei, 2015, 185 old., ára: 2000.- Ft (papíron: 2002, 185 old., 2400.- Ft)

ERDÉLYI István

Scythia Hungarica. A honfoglalás előtti magyarság régészeti emlékei, 2015, 273 old., ára: 3800.- Ft (papíron: 2008, 273 old., 4900.- Ft)

FÁBIÁN László

Gyanánt. Regény Könyves Kálmánról, 2015, 267 old., ára: 2540.- Ft (papíron: 2006, 267 old., ára: 3900.- Ft)

FÁBIÁN László

Hazatérő lovam körmén virágos rét illatát hozza, avagy furcsa görcs a torokban, 2015, 113 old., ára: 1778.- Ft (papíron: 2006, ára: 2900.- Ft)

FÁBIÁN László

Tiszteld fiad, hogy hosszú életű legyen a földön (Apasági kereset), 2015, 377 old., ára: 3048.- Ft (csak e-book)

FÉJA Géza

Kossuth Lajos, 2017, 248 old., ára: 2400.- Ft (papíron: 2002, 247 old., 3400.- Ft)

FÉJA Géza

Lelkek párbeszéde, 2017, 326 old., ára: 2800.- Ft (papíron: 2002, 326 old., 3600.- Ft)

FÉJA Géza

Márciusi front, 2017, 226 old., ára: 2400.- Ft (papíron: 2003, 226 old., 2900.- Ft)

FÉJA Géza

Visegrádi esték, 2017, 280 old., ára: 2500.- Ft (papíron: 2003, 279 old., 3400.- Ft)

FÉJA Géza

Viharsarok, 2017, 398 old., ára: 2900.- Ft (papíron: 2004, 397 old., 2900.- Ft)

FÉJA Géza

Móric Zsigmond, 2017, 216 old., ára: 2400.- Ft (papíron: 2005, 218 old., 2900.- Ft)

GAZDAG László

Magyarország úttévesztése. (A rendszerváltás közgazdaságtana), 2015, 247 old., ára: 2000.- Ft (papíron: 2009, 247 old., ára: 3600.- Ft)

JÁVOR Béla

Karácsonyi levelek, bővített, 2014, 280 old., ára: 2500.- Ft (papíron: 2013, 280 old., ára: 3600.- Ft)

JÁVOR Béla

Gyomorkeserű (válogatott írások és példabeszédek), 2017, 266 old., 2200.- Ft (papíron: 2006, 263 old., 2800.- Ft)

JÁVOR Béla

Újratemetés. Nagy Imre és Kádár János (dráma), 2017, 70 old., 1800.- Ft (papíron: 2006, 68 old., 2300.- Ft)

MAGYAR Miklós

Örkény István és a francia abszurd dráma, 2015, 208 old., ára: 2159.- Ft (papíron: 2013, 2008 old., ára: 2600.- Ft)

MISUR György

Szarvasról Rómába. Diplomáciai küldetésben, 2015, 344 old., ára: 2500.- Ft (papíron: 2010, 344 old., ára: 3600.- Ft)

NYAKAS Szilárd

Magyar szöveg (publicisztikák), 2015, 272 old., ára: 1700.- Ft (papíron: 2008, 272 old., 2600.- Ft)

PERLASCA, Giorgio

A „szélhámos” Egy olasz embermentő a vészorkorszak idején (emlékiratok), szerk.: Bangó Jenő és Biernaczky Szilárd, 2017, 304 old., 2600.- Ft (papíron: 2012, 302 old., 3800.- Ft)

SOKCSEVITS Dénes

Horvátország a 7. századtól napjainkig, 2015, 846 old., ára: 5000.- Ft (papíron: 2011, 846 old., ára: 6900.- Ft)

SZALAY Károly

Szerelem és halál Pompejiben (regényes kortörténet), 2014, 212 old., ára: 1800.- Ft (papíron: 1998, 212 old., ára: 2900.- Ft)

SZALAY Károly

Szerelmes éveink (regény), 2015, 211 old., ára: 2200.- Ft (papíron: 2002, 212 old., ára: 3400.- Ft)

SZALAY Károly

Karikatúra és groteszk a magyar középkorban, 2015, 236 old., ára: 2200.- Ft (papíron: 2003, 236 old., ára: 3400.- Ft)

SZALAY Károly

Párhuzamos viszonyok (regény), 2015, 322 old., ára: 2200.- Ft (papíron: 2003, 322 old., ára: 3400.- Ft)

SZALAY Károly

Bikakolostor (regény), 2015, 336 old. ára: 2200.- Ft (papíron: 2004, 336 old., ára: 3400.- Ft)

SZALAY Károly

A geg nyomában – 1. kötet, 2015, 313 old., ára: 2600.- Ft (papíron: 2006, 313 old., ára: 3600.- Ft)

VOIGT Vilmos

Negyvenöt év a szerelem kertjében. Összegyűjtött tanulmányok, 2014, 264 old., ára: 4130.- Ft (csak e-könyv)

WENNER Éva

Italo Svevo az Osztrák–Magyar Monarchia szellemi életében, 2017, 206 old. ára: 2600.- Ft (papíron: 2009, 201 old. ára: 3600.- Ft)

TERVEK / PLANS

Hagyományos Kultúrák a Modern Afrikában = MKMA

AFRIKA –KIADVÁNYOK / AFRICA-PUBLICATIONS

Előkészületben / In preparation

GÁBRIS Gyula

Afrika természetföldrajza (válogatott tanulmányok) (HKMA – 21)

SZILASI Ildikó

Torday Emil nyomában Kongóban, összegyűjtött tanulmányok (HKMA – 22)

BALÁZS Judit

Vendégprofesszorként Kairóban (több mint emlékirat) (HKMA – 23)

BÚR Gábor

Afrika-történeti tanulmányok, 2. kötet (HKMA – 24)

Megjelenik a későbbiekben / Appears later

VOIGT Vilmos

Today's African Folklore – as seen from Hungary (collected studies) (HKMA – 7)

BIERNACZKY Szilárd – BÚR Gábor szerk.

Afrikakutatás Magyarországon – második kötet (HKMA – 9)

VANSINA, Jan

A szájhagyomány. Egy történelmi módszerről, ford. Biernaczky János, (HKMA – 10)

KRIZSÁN László

Kalocsa szerepe a magyar Afrika-kutatás történetében (Magyar László, Czimmermann István, Menyhárt László) (HKMA – 11)

FROBENIUS, Leo

Az afrikai kultúra története. ford. Biernaczky János) (HKMA – 12)

SÁRKÁNY Mihály szerk.

Africana Hungarica, 3. évf., 1–2. szám, szerk. Sárkány Mihály (HKMA – 13)

SÁRKÁNY Mihály

A kikujuk földjén. Összegyűjtött afrikanisztikai tanulmányok (HKMA – 14)

BIERNACZKY Szilárd

Az afrikai népek szájhagyományai. Adalékok az Európán kívüli kultúrák szövművészetének vizsgálatához (válogatott tanulmányok) (HKMA – 18)

BIERNACZKY János

Leo Frobenius és a mai Afrikakutatás. Összegyűjtött írások (HKMA – 25)

PARK, Mungo

Park utazása Afrika belső tartományaiban (az 1816-os magyar nyelvű kiadás szerkesztett új közreadása, szerk./ed. by BIERNACZKY Szilárd) (HKMA – 26)

JANKÓ János

Afrikai tanulmányok (HKMA – 27)

ECSEDY Csaba

Gyűjtőúton Dél-Szudánban. Összegyűjtött tanulmányok (HKMA – 28)

BIEBUYCK, Daniel P. – BIEBUYCK, Brunhilde

“We Tost Those Whom We Marry” – An Analysis of Thirty-six Nyanga Tales, bevezette és szerk. BIERNACZKY Szilárd, 1987, Budapest, African Research Program, Eötvös University, 115 pp. (HKMA – 29)

ALMÁSY László

Recentes explorations dans le Desert Libyque (1932–1935), 1936, Le Caire, 98 pp. (HKMA – 30)

BESENYŐ János

Magyar békefenntartók és Afrika megismerése (válogatott tanulmányok) (HKMA –?)

HUNFALVY János

Összegyűjtött afrikanisztikai írások (HKMA – ?)

AZ ALÁBBI MŰVEK MÁR OLVASHATÓK AZ INTERNETEN / The following books can be read on the internet

(ingyenesen letölthető kiadványok/free downloadable publications, lásd/see: részben/in part: *Magyar Afrika Társaság Szakmai Könyvtára --- Magyar Afrika Tudástár*, <http://afrikatudastar.hu>, vagy www.afrika.hu)

Más kiadványok / Other publications

ANKERL Géza

Anyanyelv, írás és civilizációk. Vendégségben a Földön, 2004
KAPRONCZAY Károly
Magyar orvoséletrajzi lexikon, 2004

Afrika –kiadványok / Africa-publications

CAMÕES, Luís de

A lusiadák (portugál nemzeti eposz), Ford. Hárs Ernő, bev. Rákóczi István, 1997

BIERNACZKY János

Frobenius-kommentárok. Megjegyzések Leo Frobenius 1933-ban megjelent *Kulturgeschichte Afrikas* című műve magyar fordításához, 2002

GUMAN István

Dogon mitológia és csillagászat, 2006

RÁKÓCZI István

Tengerek tengelye. Ibér terjeszkedés az Atlantikumban a 15–16. században, 2006

SZENTES Tamás

Elmaradottság és fejlesztés (papíron: 1972, Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 486 old.)